

Verbascum blattaria

Nomenclatuur/etymologie

De geslachtsnaam *Verbascum* is afkomstig uit het Latijn, waar het al in gebruik was voor een plant uit dit geslacht. Een mogelijke afleiding is van *barbascum*, wat bebaard betekent, verwijzend naar de behaarde bladeren of stengels van sommige toortssoorten. De soortsaanduiding *blattaria* komt ook uit het Latijn en betekent "mottenkruid" of "kakkerlakkenkruid". Dit duidt op het vroegere gebruik van de plant als insecticide, waarbij de zaden naar verluidt werden vermalen en gebruikt om motten en kakkerlakken af te weren, mogelijk omdat de zaden giftige stoffen bevatten.

Taxonomie

- *Rijk*: Plantae
- *Orde*: Lamiales
- *Familie*: Scrophulariaceae
- *Geslacht*: *Verbascum*
- *Soort*: *Verbascum blattaria*

Synoniemen

Enkele synoniemen voor *Verbascum blattaria* zijn: *Thapsus blattaria* (L.) Raf., *Verbascum carduiifolium* Lam., *Verbascum repandum* Schleich. ex Rchb., en *Verbascum sinuatum* Ten. non L.

Foto: Harrie de Vries

Variëteiten en cultivars

Verbascum blattaria is een soort die van nature variaties kent, zoals de variëteit *Verbascum blattaria* var. *lutescens* (lichtgele bloemen). Echter, in tegenstelling tot sommige andere *Verbascum*-soorten, zijn er weinig specifiek benoemde cultivars van *V. blattaria* die wijdverspreid in de handel zijn. De soort wordt vaak als wilde plant of als tweejarige inheemse plant geteeld. Een opmerkelijke en vaak genoemde vorm is *Verbascum blattaria* 'Album', die zuiver witte bloemen heeft in plaats van de typische gele. De algemene soort zelf wordt vaak aangeboden, soms ongespecificeerd als de standaard gele vorm of de witte vorm.

Familie

Verbascum blattaria behoort tot de familie van de Scrophulariaceae (helmkruidfamilie). Vroeger werd dit geslacht wel geplaatst in de familie van de *Buddlejaceae* of *Verbasceae*, maar moleculair genetisch onderzoek heeft de plaatsing in de *Scrophulariaceae* bevestigd.

Hoogte

De plant bereikt meestal een hoogte van 60 tot 120 centimeter, maar onder optimale groeiomstandigheden kan zij uitschieten tot wel 150 centimeter. De bloemstengel is slank, rechtopstaand en vaak onvertakt.

Bloemkleur

De bloemkleur is meestal helder geel, vaak met een paars centrum of paarse haren op de meeldraden. Er bestaat ook een witte vorm, *Verbascum blattaria* 'Album' of var. *album*, die zuiver witte bloemen heeft, eveneens met contrasterende paarse of violette meeldraden.

Bladkleur

De rozetbladeren (basale bladeren) zijn over het algemeen groen tot lichtgroen, vaak glanzend, diep gelobd of getand, en kunnen aan de onderzijde licht behaard zijn, maar zijn vaak bijna kaal. De stengelbladeren zijn kleiner, afwisselend geplaatst en lancetvormig of ovaal, stengelomvattend en zijn eveneens groen.

Bloeiperiode

De bloeiperiode van *Verbascum blattaria* strekt zich uit over de zomermaanden, meestal van juni tot augustus of soms zelfs tot september.

Standplaats

De ideale standplaats is in de volle zon of lichte schaduw. De plant geeft de voorkeur aan goed doorlatende, droge tot matig vochtige grond, vaak op plaatsen met verstoorde grond, zoals bermen, dijken, braakliggend terrein of lichte bosschages. Zij is tolerant ten opzichte van arme, zanderige of kiezelachtige grond.

Herkomst

Verbascum blattaria is oorspronkelijk afkomstig uit Eurazië en Noord-Afrika. Het is een wijdverspreide soort die nu ook in veel andere gematigde gebieden ter wereld als een geïntroduceerde of genaturaliseerde soort wordt beschouwd, inclusief een groot deel van Noord-Amerika.

Soort gewas

Het is een tweejarig of soms kortlevend vaste plant. In het eerste jaar vormt zij een bladrozet en in het tweede jaar schiet de bloemstengel omhoog, bloeit, produceert zaden en sterft af.

Vermeerderingswijze

De meest voorkomende en eenvoudigste vermeerderingswijze is via zaad. De plant zaait zichzelf vaak gemakkelijk uit op een geschikte standplaats (zelfzaaiend). Zaden kunnen in het late voorjaar of de vroege zomer direct in de volle grond worden gezaaid.

Klimaatzone

Verbascum blattaria is geschikt voor een breed scala aan gematigde klimaatzones en wordt over het algemeen als winterhard beschouwd in USDA zones 3 tot 8 of 4 tot 9, afhankelijk van de bron en lokale omstandigheden. Zij verdraagt zowel warme, droge zomers als koude winters.

Insecten

De bloemen van *Verbascum blattaria* zijn een waardevolle bron van nectar en stuifmeel en trekken een verscheidenheid aan bestuivende insecten aan, waaronder bijen (met name hommels), vlinders en andere insecten. De plant dient als waardplant voor de larven van sommige motten- en keversoorten, hoewel de naam anders suggereert.

Bronvermelding

<https://powo.science.kew.org/>

<https://www.missouribotanicalgarden.org/>

<https://www.prota4u.org/>

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	<i>Verbascum</i> van Latijn voor "bebaard" (m.b.t. blad); <i>blattaria</i> van Latijn voor "mottenkruid"/"kakkerlakkenkruid".
Taxonomie	Rijk: Plantae, Cladus: Tracheophyta, Cladus: Angiospermae, Cladus: Eudicotylota, Cladus: Asteriden, Orde: Lamiales, Familie: Scrophulariaceae, Geslacht: <i>Verbascum</i> , Soort: <i>Verbascum blattaria</i> .
Synoniemen	<i>Thapsus blattaria</i> (L.) Raf., <i>Verbascum carduiifolium</i> Lam., <i>Verbascum repandum</i> Schleich. ex Rchb., <i>Verbascum sinuatum</i> Ten. non L.
Variëteiten en cultivars	<i>Verbascum blattaria</i> var. <i>lutescens</i> , <i>Verbascum blattaria</i> 'Album' (witte bloem).
Familie	Scrophulariaceae (helmkruidfamilie)
Hoogte	60 tot 120 cm (tot 150 cm)
Bloemkleur	Helder geel, vaak met paars centrum/meeldraden, ook een witte vorm (<i>V. blattaria</i> 'Album').
Bladkleur	Groen tot lichtgroen, glanzend, diep gelobd/getand, stengelbladeren lancetvormig.
Bloeiperiode	Juni tot augustus (soms september)
Standplaats	Volle zon of lichte schaduw; goed doorlatende, droge tot matig vochtige grond.
Herkomst	Eurazië en Noord-Afrika
Soort gewas	Tweejarig of kortlevend vaste plant.
Vermeerderingswijze	Zaad (zelfzaaiend).
Klimaatzone	USDA zones 3 tot 8 of 4 tot 9.
Insecten	Trekt bijen, vlinders en andere bestuivende insecten aan.